

BỒI DƯỠNG THỂ HỆ THANH NIÊN HIỆN NAY THEO DI CHỨC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN ĐÀO XUÂN

Phân viện Học viện Hành chính Quốc gia khu vực Tây Nguyên

Nhận bài ngày 27/01/2021. Sửa chữa xong 02/02/2021. Duyệt đăng 05/02/2021.

Abstract

Vietnam is facing the great challenges in terms of internal economy and external impacts. The paper focuses on researching the necessity of retraining the youth according to the will of President Ho Chi Minh and provides the measures to form a generation of youth living with bravery and positively contributing to building and defending the country.

Keywords: The youth, Ho Chi Minh.

1. Đặt vấn đề

Hơn 50 năm kể từ ngày bản Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh được công bố, những lời căn dặn ân cần, tình thương yêu sâu sắc, sự quan tâm đặc biệt của Bác đối với việc chăm lo, bồi dưỡng các thế hệ cách mạng đời sau vẫn còn nguyên giá trị. Từng câu chữ trong Di chúc của Bác tuy giản dị, dễ hiểu nhưng hàm chứa nhiều ý nghĩa. Đây là động lực không thể thiếu để giúp nhiều thế hệ thanh niên trưởng thành qua thực tiễn cách mạng Việt Nam. Đây cũng là ngọn đuốc luôn tỏa sáng giúp các nhà lãnh đạo đất nước tìm ra con đường đúng đắn để đào tạo, bồi dưỡng thế hệ thanh niên hiện nay đủ bản lĩnh xây dựng và phát triển đất nước phồn thịnh hơn trong tương lai.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Sự cần thiết phải bồi dưỡng thế hệ thanh niên hiện nay theo Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Xuất phát từ niềm tin của Chủ tịch Hồ Chí Minh dành cho thế hệ thanh niên, vai trò của thanh niên trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc và thực trạng công tác bồi dưỡng thế hệ thanh niên hiện nay cho thấy cần thiết phải bồi dưỡng thế hệ thanh niên theo Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh để đáp ứng yêu cầu của thời đại mới, đảm bảo xây dựng đội ngũ cán bộ kế cận đủ đức, đủ tài, hoàn thành tốt nhiệm vụ Tổ quốc và nhân dân giao phó. Cụ thể:

2.1.1. Xuất phát từ niềm tin của Chủ tịch Hồ Chí Minh dành cho các thế hệ thanh niên

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặt niềm tin rất lớn vào thế hệ thanh niên. Bác đã sớm nhận ra thanh niên là lực lượng quyết định vận mệnh của dân tộc, sự phát triển của đất nước, là lực lượng kế tục sự nghiệp vẻ vang của dân tộc: “Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà. Thật vậy, nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên”[2]. Bác hiểu rõ rằng muốn thức tỉnh một dân tộc trước hết phải thức tỉnh thanh niên. Bản thân Bác chính là tấm gương sáng về tinh thần nỗ lực phấn đấu, vượt mọi khó khăn, rèn luyện không ngừng từ một thanh niên trẻ nhiều hoài bão trở thành chiến sỹ tiên phong của cách mạng Việt Nam. Bác đã lựa chọn thanh niên là đối tượng đầu tiên để truyền bá tư tưởng cách mạng vào Việt Nam, làm cho họ nhận ra con đường cách mạng, ý thức được bốn phận và trách nhiệm của mình trước dân tộc. Tại buổi lễ khai trường Đại học nhân dân Việt Nam 19/01/1955, Bác đã phát biểu: “Phải quan tâm đến việc khôi phục và xây dựng lại nước

nhà. Nhiệm vụ của thanh niên không phải là đòi hỏi nước nhà đã làm cho mình những gì? Mà phải tự hỏi mình đã làm gì cho nước nhà...?"[3]. Ngày 26/3/1966, tại lễ kỷ niệm 35 năm ngày thành lập Đoàn thanh niên lao động Việt Nam, Bác đã khẳng định tiếp lòng tin đó: "Là người dõi theo tổ chức thanh niên từ bước đầu hiểm hoi chỉ có 8 cháu, ngày nay trông thấy có hàng triệu đoàn viên, thanh niên, hàng triệu cháu bé...Chúng ta nhất định thành công trong sự nghiệp bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam, thống nhất Tổ quốc"[4].

2.1.2. Thanh niên đã khẳng định được vai trò quan trọng trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc

Trong quá khứ, khi đất nước phải đối mặt với âm mưu xâm lược của chủ nghĩa thực dân, đế quốc, nhiều thế hệ thanh niên đã sẵn sàng xả thân vì sự nghiệp giải phóng dân tộc. Sống mãi tấm gương sáng Lý Tự Trọng với câu nói "Con đường của thanh niên chỉ là con đường cách mạng, không thể có con đường nào khác" đã thôi thúc bao lớp thanh niên hăng hái giúp Đảng xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất Tổ quốc. Nhân dịp đại hội lần thứ III của Đoàn thanh niên lao động Việt Nam năm 1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xúc động bày tỏ: "Từ chỗ chỉ có một Lý Tự Trọng đến ngày nay chúng ta có 78 vạn đoàn viên thanh niên lao động hăng hái ra sức giúp Đảng xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất Tổ quốc. Tiến bộ đó làm cho Bác rất sung sướng và trẻ lại. Nó làm cho lòng Bác phơi phơi như hoa nở trong mùa xuân"[6]. Tự hào với hơn một vạn sinh viên miền Bắc đã đến với các chiến trường miền Nam trong những năm 70 của thế kỷ XX, trở thành biểu tượng cho một thế hệ tri thức "xếp bút nghiên" đi cứu non sông. Tổ quốc ghi công những người lính sinh viên làm quen với súng đạn, có mặt trên khắp các trận tuyến khốc liệt nhất, từ thành cổ Quảng Trị đến chiến trường Đông Nam Bộ, nhiều người đã ngã xuống và không bao giờ trở về. Tinh thần yêu nước của thế hệ thanh niên đi trước mãi mãi là ngọn lửa soi sáng các thế hệ thanh niên Việt Nam trong sự nghiệp phát triển đất nước sau này. Trong thời kỳ đất nước đổi mới, nhiều thế hệ thanh niên trưởng thành khi đất nước hòa bình đã vượt qua mọi khó khăn để vươn lên đóng góp không nhỏ trí lực và công sức của mình vào công cuộc xây dựng và phát triển đất nước. Đúng như Di chúc của Bác đã viết "Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ"[5]. Trên các lĩnh vực của đời sống xã hội đã và đang xuất hiện những tấm gương, những điển hình tiên tiến, xung kích, đi đầu trong chiến đấu, lao động, học tập và công tác đã tiếp tục khẳng định vị thế và vai trò quan trọng của thế hệ thanh niên hiện nay. Trong lĩnh vực giáo dục, kính trọng thay thế hệ những thầy cô giáo chia tay thành thị khi độ tuổi còn đôi mươi để mang tri thức đến những nơi khó khăn của Tổ quốc. Có không ít thầy cô đã mất 10 năm, 20 năm quen với những cung đường hiểm trở, kiên trì bám bản, bám trường, kiên trì vận động từng hộ gia đình đồng bào thiếu số để gieo ước mơ cho các em học trò nhỏ. Xúc động thay hình ảnh thầy Lưu Văn Hóa đã hy sinh cả tuổi thanh xuân để gieo ước mơ con chữ cho các em nhỏ trên đỉnh Trà Vân[8]. Các thầy cô chính là tấm gương sáng khích lệ hàng vạn thầy cô giáo trong cả nước thực hiện tốt nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng nhân lực cho quốc gia, khích lệ hàng triệu các học sinh, sinh viên trong cả nước ra sức học tập và đạt được nhiều thành tích cao trên đấu trường trong nước và quốc tế. Trong lĩnh vực thể thao, tinh thần thi đấu của đội tuyển U23 Việt Nam tại đấu trường châu Á năm 2018 đã trở thành một câu chuyện truyền cảm hứng tiêu biểu để khích lệ không chỉ các đội tuyển thi đấu thể thao Việt Nam mà còn thổi bùng ngọn lửa nhiệt huyết của cả thế hệ thanh niên trẻ của đất nước cố gắng hết mình trong cuộc sống. Trong lĩnh vực y tế, không thể kể đến đội ngũ các y bác sĩ trẻ cùng chung tay góp sức để ngăn ngừa, đẩy lùi những dịch bệnh nguy hiểm trong thời điểm cấp bách, tranh thủ từng phút từng giây để bảo vệ tính mạng cho nhân dân. Trong lĩnh vực an ninh quốc phòng, nhiều thế hệ thanh niên tiếp tục xếp bút nghiên, sẵn sàng tham gia nghĩa vụ quân sự để được rèn luyện, để được sẵn sàng nhiệm vụ bảo vệ tổ quốc. Không thể không kể đến những hy sinh của các anh bộ đội đội cụ Hồ, các chiến sĩ công an nhân dân sẵn sàng đến những nơi nguy hiểm để kịp thời vì nước quên thân, vì dân quên mình. Trong lĩnh vực kinh doanh, hình ảnh những anh thanh niên trẻ xây dựng những nhà máy, những trang trại đã trở nên quen thuộc khắp cả nước, tạo

công ăn việc làm cho nhiều dân địa phương. ... Có thể nói, trong bất cứ lĩnh vực nào của cuộc sống hiện đại, luôn bắt gặp hình ảnh nhiều thế hệ thanh niên nhiệt huyết, sôi nổi, năng động, cống hiến hết mình cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

2.1.3. Thực trạng công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ thanh niên hiện nay vẫn còn tồn tại nhiều bất cập

Tư tưởng của Hồ Chí Minh xem thế hệ trẻ là nhân tố quan trọng quyết định vận mệnh và tương lai của đất nước đã được Đảng Cộng sản Việt Nam vận dụng vào việc giáo dục, bồi dưỡng thế hệ thanh niên Việt Nam phù hợp với mỗi giai đoạn phát triển của cách mạng. Đảng và Nhà nước cũng đã có nhiều chủ trương, chính sách, nhiều chương trình hành động nhằm tập hợp và phát huy sức mạnh của thanh niên. Trong giai đoạn hiện nay, Đảng khẳng định: “Thanh niên là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Thanh niên được đặt ở vị trí trung tâm trong chiến lược bồi dưỡng, phát huy nhân tố và nguồn lực con người. Chăm lo, phát triển thanh niên vừa là mục tiêu, vừa là động lực bảo đảm cho sự ổn định và phát triển vững bền đất nước”[1]. Dưới sự chỉ đạo, lãnh đạo của Đảng, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho thanh niên được chú trọng, đặc biệt là việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, học tập triển khai nghị quyết của Đảng. Thông qua các hoạt động giáo dục, các cuộc vận động, phong trào thi đua yêu nước đã tạo môi trường lành mạnh để thế hệ trẻ rèn luyện, trưởng thành, góp phần hình thành lý tưởng cách mạng trong thời kỳ đổi mới. Phần lớn thanh niên hiện nay ý thức rõ trách nhiệm của mình với Tổ quốc, luôn tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước. Thanh niên luôn ra sức phấn đấu, học tập, rèn luyện về mọi mặt; có ý chí khắc phục khó khăn, vươn lên lập thân, lập nghiệp; sống nhân ái, sẻ chia, vì cộng đồng, có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội; có ý thức công dân, gương mẫu chấp hành pháp luật. Tuy nhiên, có hiện tượng một bộ phận giới trẻ giảm sút niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, thiếu ý thức chấp hành pháp luật, thực dụng, thiếu lý tưởng, xa rời truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, có thái độ thờ ơ, không quan tâm tới các sự kiện kinh tế, chính trị của đất nước. Bên cạnh đó, xuất hiện một bộ phận thanh niên tôn thờ chủ nghĩa cá nhân, sống ích kỷ, chạy theo lợi ích vật chất. Tình trạng tội phạm và tệ nạn xã hội trong giới trẻ diễn biến phức tạp. Hiện tượng trên xuất phát từ nhiều nguyên nhân như trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng; sự bùng nổ mạnh mẽ của công nghệ thông tin; tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong Đảng và trong xã hội chưa được ngăn chặn, đẩy lùi; các thế lực thù địch đã sử dụng nhiều thủ đoạn mới để lôi kéo thanh niên; một số cấp ủy Đảng chưa quan tâm đúng mức lãnh đạo công tác thanh niên, sự phối hợp giữa các Bộ, ngành, tổ chức, đơn vị ở nhiều địa phương chưa phối hợp, chưa tạo được sức mạnh tổng hợp trong công tác thanh niên. Thực trạng này nếu không được giải quyết kịp thời thì sẽ tác động tiêu cực đến chất lượng thế hệ kế cận trong thời gian tới.

2.2. Một số giải pháp bồi dưỡng thế hệ thanh niên hiện nay theo Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Bồi dưỡng thế hệ thanh niên hiện nay theo Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh cần tập trung vào một số vấn đề cơ bản sau:

2.2.1. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng với công tác bồi dưỡng thế hệ thanh niên hiện nay

Di chúc của Bác đã viết “Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên”. Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”[5]. Trong thời kỳ mới, Đảng cần phải giữ vai trò hạt nhân và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng về chủ trương, đường lối, chính sách trong công tác bồi dưỡng thế hệ thanh niên hiện nay. Mỗi tổ chức Đảng cần nâng cao nhận thức trong việc chăm lo bồi dưỡng thế hệ thanh niên là các đoàn viên, công chức, viên chức, người

lao động trong các đơn vị để chuẩn bị đội ngũ dự bị tin cậy bổ sung lực lượng cho Đảng. Các cấp ủy Đảng cần phải có kế hoạch cụ thể trong công tác bồi dưỡng, thường xuyên kiểm tra, đôn đốc thanh niên tích cực tham gia các hoạt động rèn luyện, bồi dưỡng nâng cao năng lực song song với việc mạnh dạn bố trí và sử dụng cán bộ trẻ trên mọi lĩnh vực. Cần thực hiện tốt vai trò tham mưu của Đoàn cơ sở. Đảng chăm lo xây dựng Đoàn TNCS Hồ Chí Minh vững mạnh về tổ chức, chính trị, tư tưởng; coi việc xây dựng Đoàn là xây dựng Đảng trước một bước; lãnh đạo trực tiếp và toàn diện để Đoàn thanh niên làm tốt chức năng là đội dự bị tin cậy của Đảng, là trường học xã hội chủ nghĩa của tuổi trẻ. Để làm được điều này, cần đổi mới nội dung, phương thức hoạt động, xây dựng Đoàn thực sự vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức; đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ đoàn các cấp thực sự có năng lực, nhiệt tình, có khả năng vận động quần chúng, độ tuổi sát với tuổi thanh niên, thực sự tiêu biểu trong thanh niên; nâng cao sức hấp dẫn các phong trào thanh niên do Đoàn tổ chức, qua đó tạo môi trường giáo dục, bồi dưỡng, rèn luyện, khơi dậy và phát huy tính xung kích của tuổi trẻ, xây dựng các điển hình thanh niên tiên tiến, chăm lo lợi ích chính đáng của thanh niên; phát hiện, lựa chọn đoàn viên ưu tú để bồi dưỡng tạo nguồn kết nạp Đảng viên và đào tạo cán bộ trẻ. Ngoài ra, các cấp ủy Đảng phải chỉ đạo phối hợp chặt chẽ giữa chính quyền, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể nhân dân để cùng chăm lo, bồi dưỡng thế hệ thanh niên. Mỗi đoàn thể phải có chương trình cụ thể về công tác thanh niên, quy chế phối hợp hoạt động với Đoàn và các tổ chức thanh niên, chú trọng công tác nữ thanh niên, tham gia kiểm tra, giám sát việc thực hiện các chính sách liên quan đến thanh niên và công tác thanh niên.

2.2.2. Tăng cường bồi dưỡng đạo đức cách mạng cho thế hệ thanh niên trẻ

Trong mối quan hệ “hồng” và “chuyên”, đức và tài, bao giờ Hồ Chí Minh cũng xem đạo đức cách mạng là cái gốc, là nền tảng trong giáo dục nhân cách cho thế hệ thanh niên trẻ. Bồi dưỡng đạo đức cách mạng cho thanh niên theo Di chúc Hồ Chí Minh là đào tạo họ trở thành những công dân có ích, người cách mạng chân chính, trung với nước, hiếu với dân, yêu thương con người, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; suốt đời trung thành và phấn đấu cho sự nghiệp cách mạng, vì Tổ quốc, vì nhân dân; tự giác học tập, tu dưỡng. Thực tiễn cho thấy, do kiên định chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta đã đi đúng đường lối lãnh đạo đúng đắn, đưa cách mạng Việt Nam giành hết thắng lợi này đến thắng lợi khác. Có chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh dẫn đường, Việt Nam từ một nước bị đô hộ đã trở thành một nước độc lập, có chủ quyền; người Việt Nam từ thân phận của nô lệ trở thành người làm chủ đất nước, là chủ thể của một tiến trình quá độ lên CNXH. Cần đổi mới nội dung và phương thức giáo dục kết hợp với đẩy mạnh công tác tuyên truyền có sự phối hợp của nhiều bên để thế hệ thanh niên hiện nay nhận thức đầy đủ, đúng đắn tính khoa học và tính cách mạng, giá trị thời đại của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; đặc biệt là nhận thức rõ vị trí, vai trò to lớn của tư tưởng Hồ Chí Minh đối với sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc. Bên cạnh đó, cần phải làm cho thanh niên nhận thức đúng các giá trị chân, thiện, mỹ, những giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, làm cho thanh niên nhận thức rõ âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, cơ hội chính trị, nhất là trên lĩnh vực tư tưởng, văn hóa, để kịp thời và tích cực tham gia đấu tranh chống những âm mưu đó. Từ đó hình thành nên thế hệ thanh niên luôn có trong tim niềm tự hào dân tộc, lối sống lành mạnh, hành vi đạo đức trong sáng phù hợp với giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc và thời đại. Ngoài ra, giáo dục đạo đức cách mạng cần phải gắn liền với việc tạo môi trường sống tích cực, lành mạnh cho thanh niên. Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội phải xây dựng nếp sống văn minh, đẩy lùi hủ tục, các tệ nạn xã hội, nghiêm trị các hành vi vi phạm pháp luật, kiên quyết loại bỏ những phần tử thoái hóa, biến chất về đạo đức ra khỏi tổ chức Đảng và các cơ quan Nhà nước. Mỗi Đảng viên phải là một tấm gương trong công tác tuyên truyền thanh niên về đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và giúp đỡ thế hệ trẻ trưởng thành, tiến bộ.

Xem tiếp trang 74